

הצבת גבולות ומוגנות

ההיסטוריה האנושית הוכיחה לצערנו כי אלימות ובריונות הן תופעות אנושיות. כיוון שכך, יתכן ואתם, המבוגרים, נתקלתם בביטויים גסים או מעודנים של עוינות ותוקפנות כמו לעג, עקיצות, הטרדות, הכפשות, הסתות, חרם, התעמרות (ועוד) במסגרות חברתיות לאורך חייכם. באופן טבעי הילדים החוקרים את העולם ואת גבולותיו, לא פעם מוצאים את עצמם לוקחים חלק (כפעילים או סבילים) במעשים הכוללים עבירה על חוקי המוסר ובכללם אלימות: מגניבה (ולו של עיפרון), דרך הצקה לאחר ועד פתרון סכסוכים דרך אלימות פיזית.

למרות שאנחנו נוטים לחבר בין אלימות לבין פגיעה פיזית, קיימות דרכים רבות אחרות לביטוי פוגעני ואלימים של רגשות שליליים. נדגיש כי גם אלימות מילולית כמו הצקות, ניבולי פה וקללות, איומים, הסתה, לעג או השפלה עלולה להופיע בין התלמידים/ות. לפנינו האתגר להביא להפסקת השימוש בהתנהגויות אלו, תוך שאנו מעבירים מסר קהילתי אחיד של "אפס סובלנות לאלימות". עלינו המבוגרים, מוטלת החובה ללמד את הילדים לזהות אלימות ולטפל בה כשהיא מתעוררת בנו, ולהתמודד איתה כשהיא מופעלת נגדנו.

ידוע לנו כי עדות לאלימות עלולה להזיק כמו פגיעה ישירה, ולכן נחנך את הילדים להתמודדות עם התנהגות בריונית בסביבה הקרובה כנפגעים או כעדים. ברגעים בהם אלימות מופעלת נגדם עליהם לדעת שיש להם זכות לסרב (להשתתפות בפעולה שאינם מעוניינים בה) לדחות (הצעה שאינה מעוניינים בה) או להציב גבול בתקיפות למילים או למגע (לא! די! אל תדבר אלי כך! תתרחק ממני!). במקרים של אלימות על הילדים לצעוק לעזרה ועליהם מוטלת **חובת הדיווח**.

אנו מחנכים את הילדים להתגייס עבור עצמם או עבור האחר ולפעול כדי לערב אחרים, בפרט מבוגרים, באופן מידי. פנייה למבוגרים עלולה להתפרש על ידי הילדים כחשיפה בסתר של דבר עבירה, כהלשנה. הסבירו לילדים כי לא מדובר בחשיפה בסתר אלא על פעולה גלויה המעידה על הפעלת שיקול דעת ולקיחת אחריות אישית וסביבתית בשמירה על הביטחון העצמי ועל הביטחון של קבוצת הילדים. על הילדים ללמוד להגן זה על זה, לסרב לתת תוקף ומקום להתנהגות אלימה ולשתף תמיד מבוגרים במקרים של אלימות.